

<i>Sorszám:</i> Ny/4.	<i>Tárgy:</i> Tájékoztató Békés Megye és benne a Békési Járás népegészségügyi helyzetéről
<i>Döntéshozatal módja:</i> Egyszerű többség	<i>Véleményező bizottság:</i> Humán és Szociális Bizottság
<i>Tárgyalás módja:</i> Nyílt ülés	<i>Előkészítette:</i> dr. Takács Árpád kormány megbízott, Békés Megyei Kormányhivatal

Tisztelt Képviselő-testület!

Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete képviselői indítványra felkérte a Békés Megyei Kormányhivatalt, hogy nyújtson tájékoztatást Békés Megye és benne a Békési Járás népegészségügyi helyzetéről a Képviselő-testület 2020. októberi ülésén.

Dr. Takács Árpád kormány megbízott úr, eleget téve a felkérésnek, megküldte a mellékelt tájékoztató anyagot.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a tájékoztatót szíveskedjen megvitatni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni.

Határozati javaslat:

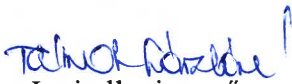
Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Békés Megyei Kormányhivatalnak a Békés Megye és benne a Békési Járás népegészségügyi helyzetéről szóló tájékoztatóját a határozat melléklete szerinti tartalommal tudomásul veszi.

Határidő: intézkedésre azonnal

Felelős: Kálmán Tibor polgármester

Békés, 2020. október 21.

Kálmán Tibor
polgármester

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző

BÉKÉS MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Ügyiratszám: BE/01/3-42/2020.	Tárgy: Képviselő-testületi ülésrel kapcsolatos megkeresésre vonatkozó válasz
Ügyintéző: Bálint Kornél	Hiv. szám: ONK/116/2020.
Telefon: 66/622-010	Melléklet: 1 dokumentum

Kálmán Tibor részére
polgármester

Békés Város Önkormányzata

Székhelyén

Tisztelt Polgármester Úr!

Hivatkozással a fenti számon kelt megkeresésében foglaltakra, mellékelten megküldöm a Békési Járás népegészségügyi helyzetéről szóló előterjesztést.

Tájékoztatom, hogy az egészségi állapot elemzése az epidemiológia nemzetközileg elfogadott módszertana segítségével előállított halálozási mutatók felhasználásával történik, amelyek segítségével adott területen élő lakosság egészségi állapota megbízhatóan felmérhető.

A mortalitási adatok forrása a Nemzeti Népegészségügyi központ (NNK) Népegészségügyi Elemzési Központ Információs Rendszer (NEIK) 2019. évi verziója (NEKIR-NNK, 2019). Az adatok regisztrált felhasználó számára, kizárólag saját részre, tudományos és szakmai célból használhatók fel. A jogosult felhasználás is csak forrásmegjelöléssel, az eredeti információ megváltoztatása, módosítása nélkül engedélyezett. A Tájékoztató csak teljes terjedelmében másolható.

Békéscsaba, 2020. október 16.

Tisztelettel:

Dr. Takács Árpád
kormány megbízott

Kormány megbízotti Kabinet

5600 Békéscsaba, Derkovits sor 2., Pf.: 389. Telefon: (+36 66) 622-010 Fax: (+36 66) 622-001

E-mail: kabinet@bekes.gov.hu Honlap: www.kormanyhivatal.hu/hu/bekes

KÉR-azonosító: KHIV BEK, Hivatali kapu: BEMKH, KRID: 202899335

BÉKÉS MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

NÉPEGÉSZSÉGÜGYI FŐOSZTÁLY

TÁJÉKOZTATÓ

**A BÉKÉSI JÁRÁS
LAKOSSÁGÁNAK EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTÁRÓL A VEZETŐ
HALÁLOKOK VONATKOZÁSÁBAN**

**KÉSZÜLT:
2020. FEBRUÁR**

Tartalomjegyzék

Fogalmak.....	4
Népességszám, demográfia.....	5
Haláloki struktúra a 0-x éves korosztályokban.....	9
Haláloki struktúra a 25-64 éves korosztályokban.....	10
A vezető halálokok miatt bekövetkezett halálozások időbeli alakulása a 25-64 éves korcsoportokban.	12
A vezető halálokok miatt bekövetkezett halálozások területi eltérései a 25-64 éves korcsoportokban...	15
Adatforrások, szakirodalom.....	17

Fogalmak

BNO (Betegségek Nemzetközi Osztályozása): A betegségek nemzetközi osztályozása az Egészségügyi Világszervezet által publikált tételek rendszere. A BNO célja, hogy lehetővé tegye a különböző országokban vagy területeken gyűjtött mortalitási és morbiditási adatok szisztematikus elemzését, megjelenítését és időben történő összehasonlítását. A BNO használata révén a betegségek, a halálokok és egyéb egészségügyi problémák diagnózisai alfanumerikus kódokká alakíthatók, ami az összehasonlíthatóság mellett könnyű tárolást, visszakeresést és adatelemzést tesz lehetővé. Jelenleg a BNO X. revízióját használjuk.

Eltartottsági ráta: a gyermek (0–14 éves) és az idős népesség (65–x éves) a 15–64 éves népesség százalékában.

Lakónépesség: az adott területen lakóhellyel rendelkező, és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

Öregedési index: az idős népesség (65–x éves) a gyermeknépesség (0–14 éves) százalékában.

Standardizált Halálozási Arányszám (SHA): adott területen adott időszakban az halálozás időbeni változásának jellemzésére használt mutató. A direkt standardizálás alapjául a Standard Európai Népelemzés (1976) koreloszlása szolgál.

Hierarchikus Bayes becsléssel simított SHA (**becsült halálozási kockázat**): a halandóság időbeni változásának jellemzésére járási szintű vizsgálatok esetén alkalmazott stabilizált mutató, amely korrigálja a kis esetszámokból eredő statisztikai bizonytalanságot. A standardként választott viszonyítási alap a teljes vizsgált időszak összevont országos kockázata.

Standardizált Halálozási Hányados (SHH): az adott terület lakosságának adott időszakra és halálokokra vonatkozó halálozása/megbetegedése mennyivel tér el az országos halálozási szinttől.

SHH értelmezése:

SHH < 100%, az országosnál alacsonyabb szintű halálozás

SHH = 100%, az országossal megegyező szintű halálozás

SHH > 100%, az országosnál magasabb szintű halálozás

Empirikus ill. hierarchikus Bayes becsléssel korrigált SHH (SHH_{hier}): a területi (megyei ill. járási, települési) szintű vizsgálatok esetén alkalmazott stabilizált mutató, amely korrigálja a kis esetszámokból eredő statisztikai bizonytalanságot. Kevesebb mint 20 esetszám esetén ajánlott, kevesebb mint 10 esetszám esetén kötelező a korrigált mutató alkalmazása.

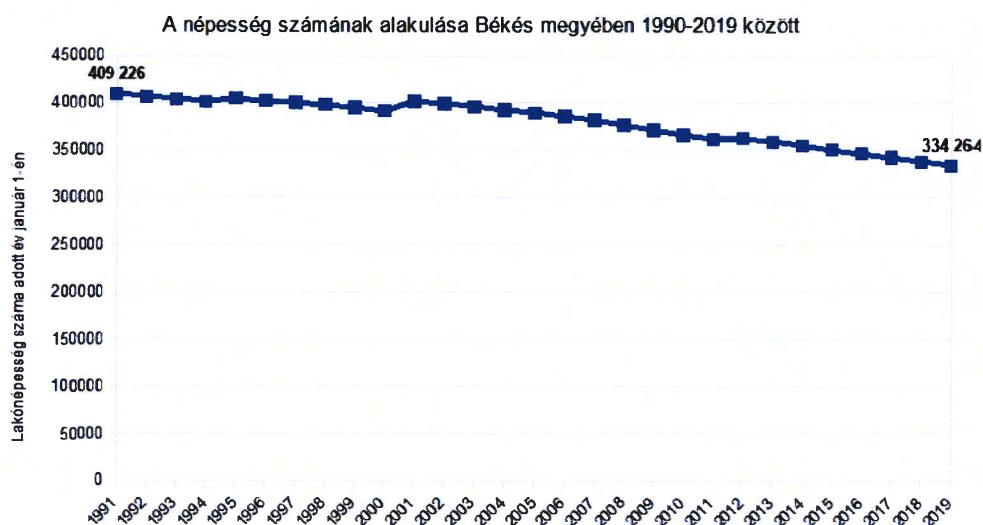
Szignifikancia: statisztikai megbízhatóság, a hipotézis melletti statisztikai bizonyíték.

A mortalitási, morbiditási, demográfiai és népmozgalmi adatok forrása a Nemzeti Népegészségügyi Központ Információs Rendszere (NEKIR-NNK, 2019). Az időben aggregált epidemiológiai mutatók alkalmazása a statisztikai bizonytalanságok és instabilitások mérséklését szolgálja.

Népességszám, demográfia

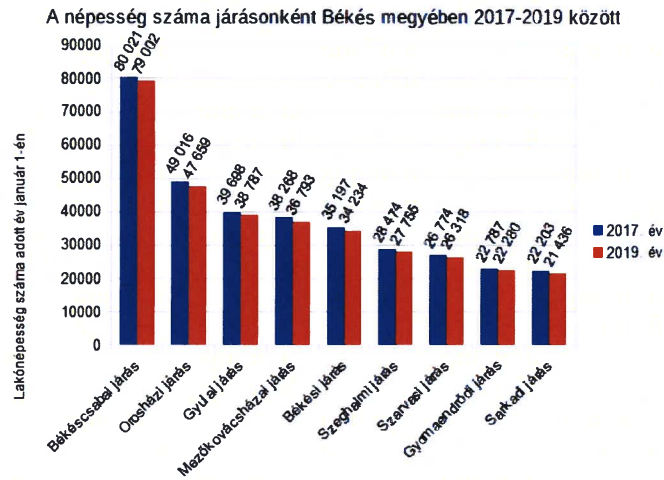
Békés megyében - az országos helyzethez hasonlóan - tovább folytatódott a népesség számának csökkenése. 2019. január 1-én a megye lakossága 334 264 fő volt, ez 77 623 fővel kevesebb mint 1991-ben.

A népességszám alakulását a természetes szaporodás ill. fogyás, valamint a be- ill. elvándorlás határozza meg.

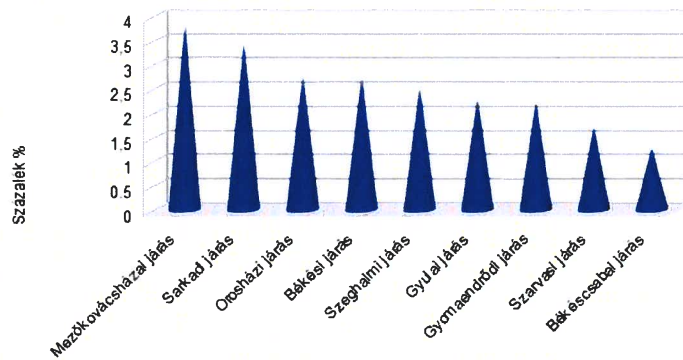

A népesség fogyása a megye minden járásában külön-külön is jellemző.

A Békési Járás lakosság száma 2017 és 2019 között ~2,7%-kal 35 197 főről 34 234 főre csökkent. A legnagyobb mértékű csökkenés a Mezőkovácsházi (~3,5%), a legalacsonyabb a Békéscsabai Járásban (~1,5%) volt tapasztalható.

A népességcsökkenés mértéke járásonként Békés megyében 2017-2019 között

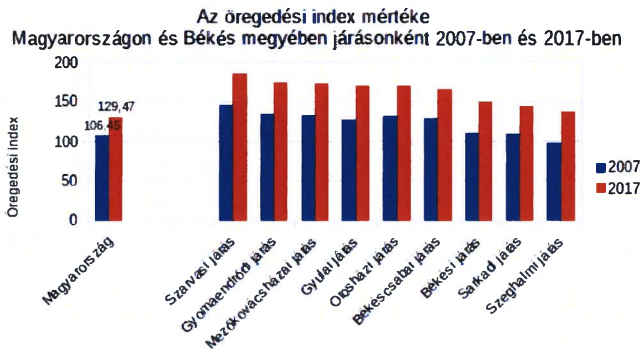

Békés Megye lakónépességének életkor szerinti összetételében folytatódtak a már hosszabb ideje tapasztalt szerkezeti változások.

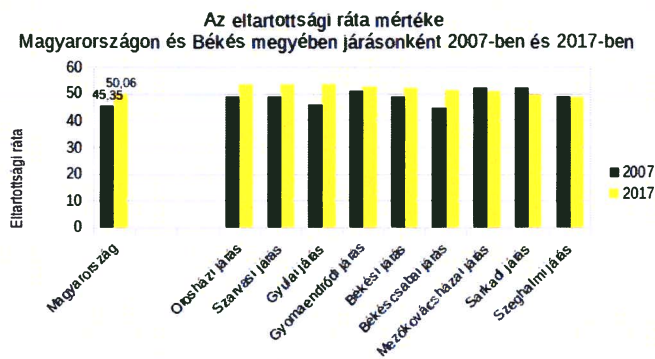
Az öregedési folyamat felgyorsult, a 60 évesnél idősebb korosztály létszáma meghaladja a 0-14 éves gyermekkorúak létszámát és a jelenség a megye minden járásában külön-külön is jellemző. A Békési Járásra számított öregedési index értéke 2017-ben 148,7.

Az öregedési index 2017-ben minden járásban magasabb volt az országosnál.

Az eltartott népséget jelentő gyermek- és időskorúaknak a 15-64 évesekhez viszonyított aránya a Mezőkovácsházi-, Sarkadi- és Szeghalmi Járások kivételével minden járásban tovább emelkedett, és 2017-ben a Sarkadi- és Szeghalmi Járások kivételével minden járásban az országos rátát meghaladta. A Békési Járásra számított eltartottsági ráta értéke 2017-ben 52,0.

Haláloki struktúra a 0-x éves korosztályokban

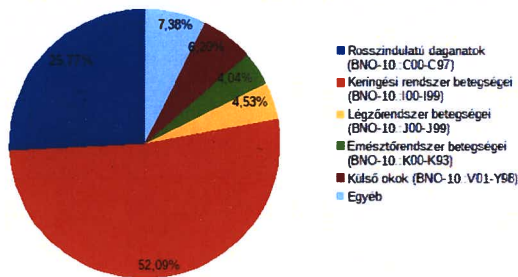
Az összhálalozáson belül az egyes járások teljes lakosságára vetítve vezető haláloknak számítanak a keringési rendszer betegségei 48,95%-52,86% közötti arányban a férfiak, 58,40%-63,14% közötti arányban a nők körében.

Második helyen a daganatos megbetegedések szerepelnek 25,77%-30,42% közötti arányban a férfiak ill. 20,05%-23,91% közötti arányban a nők körében.

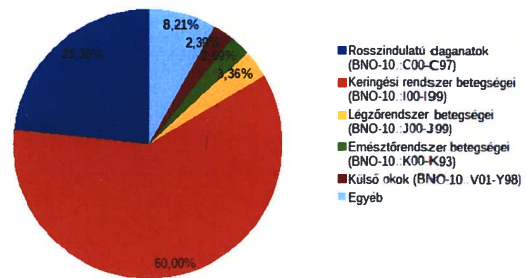
Mindkét nem esetében nagyságrenddel kisebb arányban következnek az egyéb halálokok: a légzőrendszer-, az emésztőrendszer betegségei valamint a külső- ill. egyéb okok.

A Békési Járásban 2013-2017 között a teljes férfi lakosság összhálalozásának 52,1%-a, a teljes női lakosság összhálalozásának 60,0%-a a keringési rendszer betegségeinek tulajdonítható; a rosszindulatú daganatok a férfiak esetében 25,8%-ban, a nők esetében 23,3%-ban szerepelnek halálökként.

A Békési járás férfi lakosságának haláloki struktúrája 2013-2017

A Békési járás női lakosságának haláloki struktúrája

Halálloki struktúra a 25-64 éves korosztályokban

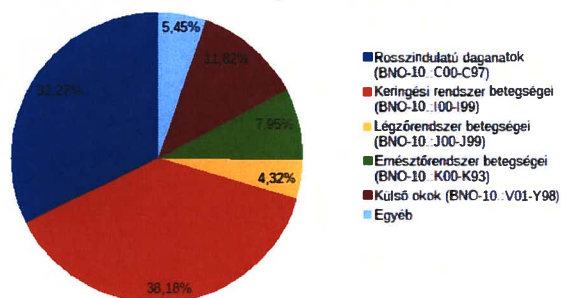
Egy adott terület lakosságának egészségi állapotát első megközelítésben a 65. életév betöltése előtt bekövetkezett halálozások mértéke és halálloki struktúrája jellemzi; ezeket a korai halálozásokat a megfelelő tudatos életvitellel befolyásolható egészségkockázati tényezők mértéke döntő módon befolyásolja. Ezért a halálozási mutatókat a népegészségügyi szempontból kiemelt jelentőségű 25-64 éves korosztályban célszerű vizsgálni. Ebben a korai életkorban fennálló halálozási struktúra az előzőektől eltérő képet mutat, amely a daganatos megbetegedések jelentős társadalmi terhét jelzi.

A rosszindulatú daganatos megbetegedések miatti korai halálozások férfiaknál a Békési-, Békéscsabai-, Gyulai-, Gyomaendrődi-, Mezőkovácsházi-, Szarvasi- és Szeghalmi Járások esetében megközelítik, míg az Orosházi- és a Sarkadi Járás esetében meg is haladják a keringési rendszer betegségei miatti halálozásokat.

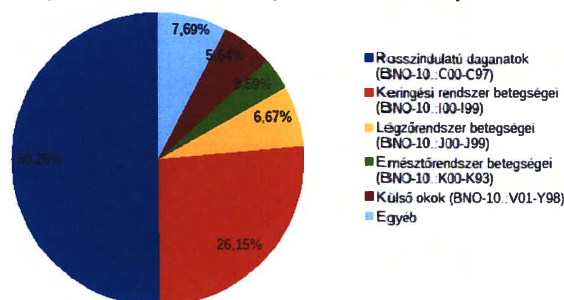
A nőknél a rosszindulatú daganatok miatti korai halálozások a megye mind a 9 járásában vezető helyen állnak, arányuk lényegesen magasabb a keringési rendszer betegségei miatti korai halálozásnak; a Békési-, Gyulai-, és Orosházi Járásokban ez az arány megközelíti, a Mezőkovácsházi Járásban meghaladja a kétszerest.

A Békési Járásban 2013-2017 között a férfi lakosság korai halálozásának 38,2%-a, a női lakosság korai halálozásának 26,2%-a a keringési rendszer betegségeinek tulajdonítható; a rosszindulatú daganatok a férfiak esetében 32,2%-ban, a nők esetében 50,3%-ban szerepelnek halállokként.

A Békési járás 25-64 éves férfi lakosságának halálloki struktúrája 2013-2017

A Békési járás 25-64 éves női lakosságának halálloki struktúrája 2013-2017

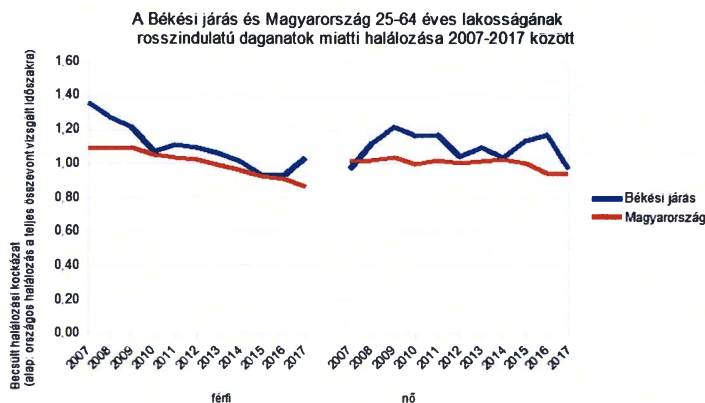
A vezető halálokok miatt bekövetkezett halálozások időbeli alakulása a 25-64 éves korcsoportokban

Az elemzés azt vizsgálja, hogy 2007-2017 közötti időszakban az adott populációban hogyan változik időben a halandóság. A változás jellemzésére a Becsült Halálozási Kockázat stabilizált mutató alkalmazható.

Rosszindulatú daganatok

A Békési Járás 25-64 éves férfi lakosságának rosszindulatú daganatok miatti halálozási kockázata a 2007-2017 közötti időszakban összességében csökkenő tendenciájú kivéve a vizsgált időszak végét, amikor a járási korai halálozási kockázat emelkedő tendenciája figyelhető meg szemben az országos halálozási kockázat folyamatos csökkenésével. A járásban számított korai halálozási kockázat a teljes vizsgált időszakban az országos szint felett mozog; az országos szinttől mért eltérés 2007-ben szignifikáns, ami azt jelenti, hogy az ekkor tapasztalt eltérésben nagy valószínűséggel kizárható a véletlen szerepe.

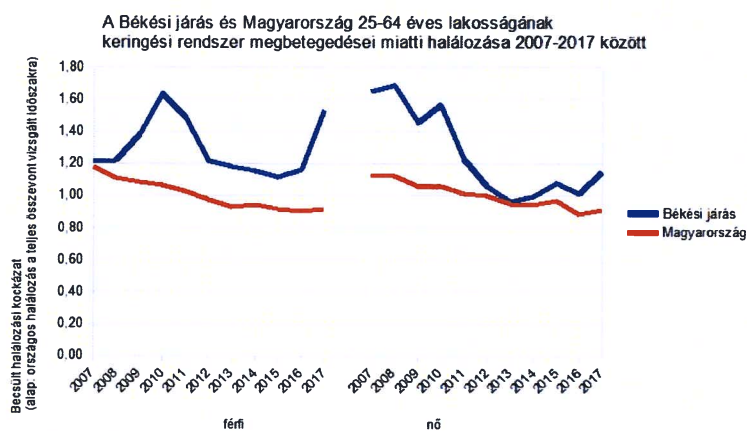
A járás női lakosságának korai halálozási kockázatát a vizsgált időszakban – hasonlóan az országos korai halálozási kockázathoz - összességében stagnáló tendencia jellemzi. Az országos szinthez képest kedvezőtlen eltérés 2016-ban szignifikáns. A vizsgált időszak végén a járás esetében a halálozási kockázat határozott csökkenése észlelhető, azonban a mutató értéke továbbra is az országosnál magasabb marad.

A keringési rendszer megbetegedései

A Békési Járás férfi lakosságának a keringési rendszer megbetegedései okozta korai halálozási kockázata a 2007-2017 időszakban váltakozó tendenciájú, a vizsgált időszak végén az országos

trenddel szemben erőteljes emelkedést mutat. A járásban a korai halálozási kockázat minden évben meghaladja az országos szintet, 2017-re már másfélszeresen; 2009 és 2017 között a tapasztalt eltérések szignifikánsak, ami azt jelenti, hogy nagy valószínűséggel kizárható a véletlen szerepe. A nők keringési rendszer megbetegedései okozta korai halálozásának kockázata a 2007-2017 időszakban összességében csökkenő tendenciájú, azonban a 2013. évi mélypont után újra növekedés tapasztalható. Ettől az időponttól kezdve az országos szinthez képest számított kedvezőtlen eltérés mértéke emelkedik, azonban a 2010-t követő években az eltérésekben a véletlen szerepe nem zárható ki (a mutatók értékei nem szignifikánsak).

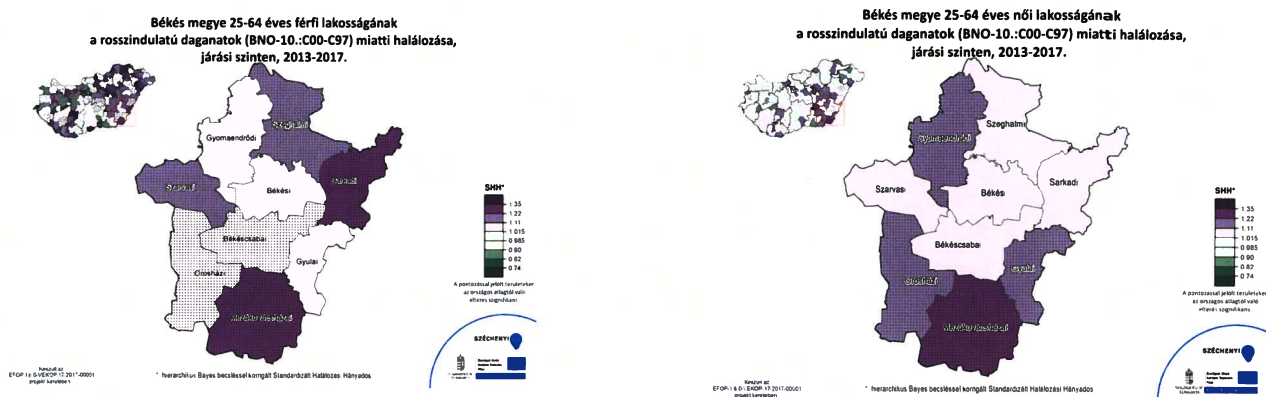
A vezető halálokok miatt bekövetkezett halálozások területi eltérései a 25-64 éves korcsoportokban

Az elemzés azt vizsgálja, hogy 2013-2017 közötti időszakban az adott populációban a halálozások gyakorisága milyen mértékben tér el az országos halálozási gyakoriságtól.

Az eltérést a Standardizált Halálozási Hányados, SHH, ill. - instabilitás esetén – a korrigált SHH_{hier} fejezi ki. A szignifikáns (sz) érték azt, jelzi, hogy a tapasztalt eltérésben a véletlen szerepe na gy valószínűséggel kizárható.

Rosszindulatú daganatok

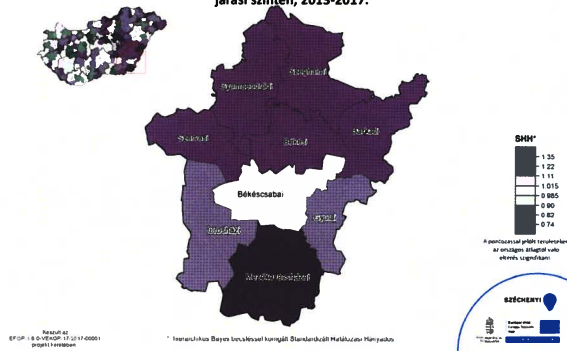
A Békési Járás férfi és női lakosságának rosszindulatú megbetegedések miatti korai halálása az országos halálozási gyakoriságot 7-7%-kal haladja meg ($SHH_{hier,ffi}=1,07$; $SHH_{hier,nő}=1,07$ nem szignifikáns értékek)

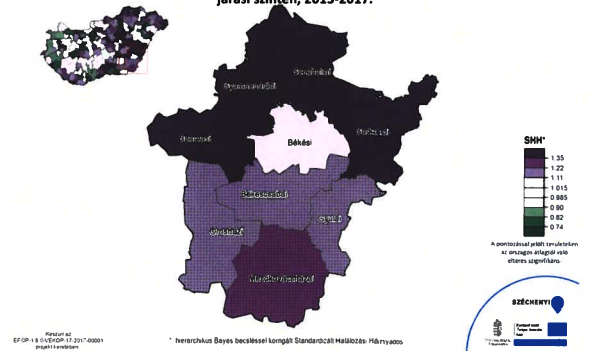
Keringési rendszer megbetegedései

A Békési Járás férfi lakosságának a keringési rendszer megbetegedések miatti korai halálozása az országos halálozási gyakoriságot 34%-kal szignifikánsan meghaladja ($SHH_{ffi}=1,34sz$); a női lakosság esetében az eltérés 10%, nem szignifikáns érték ($SHH_{hier,nő}=1,10$)

Békés megye 25-64 éves férfi lakosságának a keringési rendszer betegségei okozta halálozása (BNO-10.:100-199), járási szinten, 2013-2017.

Békés megye 25-64 éves női lakosságának a keringési rendszer betegségei okozta halálozása (BNO-10.:100-199), járási szinten, 2013-2017.

Adatforrások, szakirodalom

1. Népegészségügyi Elemzési Központ Információs Rendszer (NEKIR), EFOP 1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 számú, Egészségügyi Ellátórendszer Szakmai Módszertani Fejlesztése projekt, Nemzeti Népegészségügyi Központ, 2019
2. Központi Statisztikai Hivatal (KSH), www.ksh.hu
3. Epidemiológiai szótár (szerk. V. Hajdú Piroska, Ádány Róza), Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest, 2003

A feldolgozott halálozási adatok vonatkozásában az adatgazda a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK). Az adatok regisztrált felhasználók számára, kizárólag saját részre, tudományos és szakmai célból használhatók fel. A jogosult felhasználás is csak forrásmegjelöléssel, az eredeti információ megváltoztatása, módosítása nélkül engedélyezett.

A Tájékoztató csak teljes terjedelmében másolható.